

Vzdělávací program školní družiny

při ZŠ a MŠ
v Hrubé Skále - Doubravici

- 1) Úvod
- 2) Identifikační údaje
- 3) Charakteristika zařízení
- 4) Podmínky vzdělávání
 - a) Podmínky přijímání
 - b) Poplatek
 - c) Délka vzdělávání
- 5) Organizace vzdělávání
 - a) Základní lokalizace
 - b) Průběh a ukončování vzdělávání
 - c) Personální podmínky
 - d) Materiální podmínky
 - e) BOZ
 - f) Dokumentace
 - g) Podmínky pro činnost žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- 6) Charakteristika vzdělávacího programu
 - a) Cíle vzdělávání
 - b) Formy vzdělávání
 - c) Metody vzdělávání
 - d) Požadavky pro volný čas
- 7) Obsah
 - a) Místo, kde žijeme
 - b) Lidé kolem nás
 - c) Lidé a čas
 - d) Rozmanitosti přírody
 - e) Člověk a jeho zdraví
- 8) Evaluace práce ve ŠD

1) ÚVOD

Naše škola se nachází v krásném prostředí Českého ráje, v malebné vesničce, obklopená lesy, s výhledem na zámek Hrubá Skála. V okolí je několik rybníků, pískovcové skály, hrad Valdštejn, zřícenina hradu Trosky a lázně Sedmihorky.

2) IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Adresa naší školy: Základní škola a Mateřská škola
Hrubá Skála - Doubravice
příspěvková organizace
Hrubá Skála - Doubravice 61
511 01 Turnov
tel. 603 974 262
email: koutsky @zshrubaskala.cz

3) CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ

Hlavním posláním ŠD je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace, zabezpečení dohledu nad dětmi. ŠD organizuje zájmové vzdělávání, umožňuje odpočinkové činnosti a přípravu na vyučování.

- ŠD - slouží jako výchovně vzdělávací zařízení
- tvoří mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině
- není pokračováním školního vyučování, má svá specifika
- navštěvují ji žáci prvního stupně (1. – 5. ročník)
- má dvě oddělení

4) PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

a) Podmínky přijímání

Do ŠD jsou přijímány děti, které mají zájem na základě písemné přihlášky. Její součástí je sdělení zákonných zástupců dítěte o rozsahu docházky a způsobu odchodu, sdělení o případných potížích, telefonní spojení s rodiči.

b) Poplatek

Poplatky za ŠD jsou 200Kč za měsíc.

c) Délka vzdělávání

Navštěvovat ŠD mohou žáci od 1. do 5. tř., kteří docházejí do ZŠ Doubravice.

5) ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

a) Základní lokalizace

Prostory ŠD jsou v podkroví budovy školy a ve třídě v 1. patře. Kapacita je 30 dětí v každém oddělení.

b) Průběh a ukončování vzdělávání

Ranní družinu před vyučováním zajišťuje p. vychovatel Dominik Knížek od 6.25 – 7.30 hod (po – pá)

Od 7.05 – 7.45 také pí. vychovatelka Jitka Novotná – (út, čt). V pondělí a ve středu v této době před vyučováním také zajišťuje výuku hry na zobcovou flétnu.

Po skončení vyučování žáci odcházejí pod vedením vychovatelů či učitelů do školní jídelny a poté do ŠD. Žáci 1. a 2. tř. navštěvují 1. oddělení v podkroví budovy pod vedením Jitky Novotné, žáci 3., 4. a 5. tř. navštěvují družinu v prostorách 1. tř. v 1. patře budovy.

Provoz ŠD je do 16. hodin v obou odděleních. Některé děti odcházejí samy, ostatní si vyzvedávají rodiče.(dle zápisních lístků).

- c) Personální podmínky
Ve ŠD pedagogické působení zajišťují dva kvalifikovaní vychovatelé.
(J. Novotná na částečný úvazek, D. Knížek na plný úvazek.)
Své znalosti si prohlubují v kurzech, odborných seminářích a samostudiem. O pořádek a čistotu se každodenně stará paní uklízečka, o drobné úpravy a o údržbu školnice.
- d) Materiální podmínky
Třída 1.odd. ŠD je umístěna v podkroví budovy, včetně sociálního zařízení. Místnost je dostatečně osvětlena i díky střešním oknům. Podlahu pokrývá z části koberec, z části linoleum. Topení je elektrické. Barevný nábytek je rozestavěn po celé místnosti (stoly, židle, psací stůl, regály, vestavěná skříň, skříňky). Součástí vybavení jsou i molitanové velké kostky, kytara a elektrické piano. Třída pro 2. odd. ŠD je v prostorách 1. tř. – k dispozici jsou lavice, židle, barevné skříně, PC (ve vedlejší třídě). Podlaha je také pokryta z části kobercem a z části parketami. Pro své odpolední činnosti obě oddělení využívají školní tělocvičnu, hřiště a školní zahradu.
Nákup hraček, papírenského materiálu a pomůcek je umožněn v průběhu celého roku z rodičovských příspěvků na ŠD.
- e) BOZ
- Žák nesmí být diskriminován podle rasy, barvy pleti, pohlaví, náboženství, sociálního původu a majetku. Žáka je třeba chránit před tělesným a duševním násilím a urážením.
 - Pro ŠD platí stejná ustanovení o BOZP jako ve školním řádu.
 - Pitný režim je zajištěn ve školní jídelně, děti si i nosí z domova.
 - Žák by se měl chovat dle školního řádu. Pokud ho soustavně narušuje (kázeň, pořádek, ohrožuje zdraví či bezpečnost ostatních), ředitel může rozhodnout o jeho vyloučení.
- f) Dokumentace
Ve ŠD se vede tato dokumentace:
- Zápisní lístky (jméno, příjmení, adresa, telefon rodičů do zaměstnání a domů, zdravotní pojišťovna, rodné číslo, informace o zdravotním stavu, kdo a kdy bude dítě vyzvedávat)
 - Přehled výchovně vzdělávací práce (třídní kniha)
 - Celoroční a měsíční plány činností
- g) Podmínky pro činnost žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami bude podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost. Pro rozvoj talentovaných jedinců bude ŠD nabízet další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmu.

6) CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

- a) Cíle vzdělávání
Zájmové vzdělávání ve ŠD naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem. Prostřednictvím volnočasových aktivit jsou posilovány a rozvíjeny:
- kompetence k učení (žák se učí s chutí, započatou práci dokončí, umí zhodnotit své výkony, učí se nejen spontánně, ale i vědomě, všimá si souvislosti mezi jevy, získané zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení)

- kompetence k řešení problémů (žák vidí problémy, promýšlí a plánuje jejich způsob řešení, svá rozhodnutí se učí obhájit a uvědomuje si zodpovědnost za své rozhodnutí, dovede se přizpůsobit změnám)
- komunikační kompetence (žák ovládá řeč, vyjadřuje se vhodně formulovanými větami, komunikuje s vrstevníky i dospělými, vyjadřuje pocity řečí, gestem, mimikou, umí naslouchat druhým)
- kompetence sociální a mezilidská (žák dokáže spolupracovat ve skupině, je přizpůsobivý, dokáže se podřítit i prosadit, přijmout kompromis, podílí se na vytváření příjemné atmosféry, projevuje citlivost a ohleduplnost)
- kompetence občanská (uvědomuje si práva svá i druhých, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu, dovede se bránit, dbá na zdraví a bezpečnost u sebe i druhých)
- kompetence k trávení volného času (učí se účelně a smyslně využít volný čas, umí odmítnout nevhodné nabídky, své zájmy rozvíjí v organizovaných a individuálních činnostech)

b) Formy vzdělávání

Formy chápeme jako uspořádání a organizaci při výchovně vzdělávacích činnostech. ŠD organizuje:

- činnost pravidelnou (je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity zájmového či tělovýchovného charakteru)
- činnost příležitostnou (nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností. Jsou to například besídky, karnevaly, exkurze, výlety, sportovní soutěže, zájezdy, kulturní představení, Mikulášská nadílka, týdenní pobyty v přírodě)
- spontánní aktivity (zahrnují každodenní individuální klidovou činnost po obědě, při pobytu venku na zahradě, na hřišti či v lese)
- příprava na vyučování (nespočívá ve vypracování domácích úkolů, ale zahrnuje didaktické hry, četbu, pokusy, vycházky, práci s internetem a další činnosti, jimiž upevňuje a rozšiřuje poznatky získané při vyučování.)

c) Metody vzdělávání

Metody jsou cesty k dosažení výchovně vzdělávacích cílů.

- slovní (monologické, dialogické, práce s knihou)
- názorně demonstrační (pozorování, předvádění, obrázky)
- praktické (pohybové a pracovní dovednosti, grafické a výtvarné činnosti)

d) Požadavky pro volný čas

- požadavek dobrovolnosti (do činností nenutit, vymyslet i alternativní činnost)
- požadavek pedagogického ovlivňování (vhodně motivujeme a nabízíme)
- požadavek zajímavosti a zájmovosti (činnosti atraktivní pro děti, přiměřené věku, mentálnímu stavu)
- požadavek aktivity (činnost volit tak, aby mohly být úspěšné všechny děti)
- požadavek citovosti a citlivosti (činnost musí přinášet kladné emoce, radost z objevování či zdolávání překážek)
- požadavek seberealizace (dítě objevuje samo sebe)

7) OBSAH

Obsahem jsou konkrétní činnosti, jejichž skladba je konstruována podle tematického celku základního vzdělávání Člověk a jeho svět. Toto téma má žákům poskytnout základní náhled do problematiky člověka, společnosti, přírody, techniky, zdraví atd. Jeho smyslem je, aby si žák utvořil představu o světě a životě, který jej obklopuje. Oblast Člověk a jeho svět se člení do dalších tematických okruhů:

a) Místo kde žijeme

- orientace na mapě, vyznačení jednoduchého plánu místa bydliště a nejbližšího okolí, rozlišení přírodních a umělých prvků v krajině, práce s buzolou – určování světových stran, orientační běh
- dramatizace a četba pověsti o Troskách, výtvarné vyjádření pověsti – kolektivní práce, modelování zříceniny hradu
- seznámení z důležitými budovami v obci (hasiči, Obecní úřad, pošta, obchod, škola, návštěva knihovny)
- zapojení do veřejného života v obci – drakiáda, pohádkový les, kulturní program při vítání občánků, velikonoční pomlázka, vánoční besídka, masopustní karneval
- cesta do školy – seznámení s dopravními značkami, druhy dopravních prostředků, rozlišit vpravo x vlevo, semafor, přechod pro chodce, hry na dopravu, návštěva dopr. hřiště, rozlišování geom. tvarů, barev, kresba křídou na asfalt, omalovánky s dopr. tematikou
- nácvik básní a písní o rytířích, loupežnících, vlách a skřítcích

b) Lidé kolem nás

- pravidla slušného a společenského chování (při stolování - hra na restauraci, při návštěvě kulturních zařízení – hra na koncert, návštěva divadla, kina, koncertu pro děti, nácvik písní
- blízké a příbuzenské vztahy, kojenecké ústavy x domov důchodců, besedy, prohlížení rodinných alb, pomoc v domácnosti, ocenit práci pro rodinu
- význam a potřeba různých povolání - pantomimické vyjádření, hádanky, rébusy, malba, koláže – čím bych chtěl být, nezaměstnanost, pracovní režim (práce x odpočinek)
 - obchod (druhy zboží a obchodu) – společná hra, chování nepoctivých lidí
 - hra na dopravu – na nádraží – strojvedoucí, výpravčí, průvodčí, chování ve vlaku
 - herectví – improvizované scénky, nácvik pohádek a příběhů, pantomima, hra Hádej kdo jsem, vyjádření nálady x povahy, sestavování živých obrazů
 - spisovatel – vymýšlení krátkých příběhů a rýmů
 - ilustrátor, malíř, sochař – portréty, autoportréty, ilustrace k pohádkám, malované vyprávění, malované písničky, koláže, modelování
 - zpěvák, muzikant – druhy hud. nástrojů – rozlišení dle zvuku, dle obrázku, hra na klavír, flétnu, piáno, buben, Orfovy nástroje, rytmiizace a melodizace říkadel, dirigování, rozlišování

intonace, tempa, hlasitosti, pěvecké soutěže,
nahrávání při zpěvu
- nácvik básní a písní o různých povoláních,
nácvik tanečků na lidové písně, country tance
- zedník – stavby z přírodních materiálů,
sestavování ze stavebnic, z kostek

c) Lidé a čas

- rozlišení děje v minulosti, přítomnosti, budoucnosti, návštěva kulturních a historických památek, výlety za poznáním
- měření času – druhy hodin (jinak vnímáme při hraní či při nechtěné činnosti)
- denní režim – zábava x práce
- roční období
- učíme se znát hodiny
- nácvik básní a písní o ročních obdobích, koledy
- vývoj a pokrok – beseda, prohlížení obrázků a encyklopedií, poslech nahrávek – příběhy z minulosti
- technika x rukodělná řemesla – návštěva muzea, Dlaskova statku, Staročeských trhů, tkaní, vyšívání, práce s keramickou hlínou (nádoby, ozdoby), základy háčkování, šití, pletení, pletení pomlázek
- vývoj člověka – prohlížení rodinných alb, ukolébavky
- vznik světa podle bible (dramatizace a výtvarné vyjádření jednotlivých příběhů a nácvik písně o Noemovy arše)
- dějiny naší země (praotec Čech, Karel IV., 1. a 2. světová válka, sametová revoluce – návštěva Prahy, nácvik písně Náměšť)
- vývoj člověka od pravěku – způsob vyjadřování a oblékání, zdobení, způsob bydlení (stavění chýší v lese, vyřezávání do dřeva, do kůry, zdobení látky, Morseova abeceda, indiánské písmo, seznámení s písmem pro slepce)

d) Rozmanitosti přírody

- **Les** - les v pohádce (čtení a poslech příběhů o vílách, skřítcích, hejkalech, dubových mužíčcích, bludičkách, o Mance a Rumcajsovi, malba pohádkových bytostí
 - nácvik písní s touto tematikou
 - lesní živočichové (pozorování v přírodě, úkryty a obydlí zvířat, přečkání zimy, potrava, rozlišování zvířat dle obrázku)
 - rozlišení strom x keř
 - pozorování stop zvěře a jejich odlévání
 - rozlišování druhů stromů jehličnatých a listnatých dle listů a plodů
 - co do lesa nepatří – soutěže, kvízy, rébusy
 - les v nebezpečí
 - změny lesa v jednotlivých ročních obdobích
 - otiskování listů, výroba strašidel z přírodních materiálů, sběr kaštanů, šípků, žaludů, bukvic, sběr a rozlišování hub, lisování listů – herbář
- **Sad a zahrada** – změny v jednotlivých ročních obdobích
 - uskladňování ovoce – sušení, zavařování, nakládání
 - druhy ovocných stromů
 - rozlišení ovoce x zelenina (plodová, kořenová, listová)
 - zahradnické nářadí a náčiní

- škůdci – jak se proti nim bránit
- rozlišení ovoce a zeleniny dle chuti, výstavka
- malba a modelování ovoce a zeleniny, seznámení s tropickým ovocem
- **Dvůr** – domácí zvířata a jejich význam, názvy mláďat, čím se živí, kde bydlí, pomoc při péči o ně, rozvíjet k nim kladný vztah
 - projížďky na koních v jízdárně v Hnanicích
 - hry s maketami dom. zvířat
 - píseň – Jak si povídáte, jakou máte řeč
- **ZOO** – návštěva Zoo ve Dvoře Králové či Liberci (pozorování chování zvířat, rozlišování jednotlivých druhů, modelování)
 - nácvik písničky Pět minut v Africe
- **Louka , pole** – rozlišování lučních květin, lisování, výroba herbáře, druhy hmyzu, ochrana proti klíšťatům, rozlišení jedovatých rostlin x bylin
 - části rostliny
 - pouštění draků
 - škůdci na poli
- **Voda** – rozlišení oceán, moře, řeka, potok, rybník, pramen (výlet k prameni Labe)
 - druhy ryb sladkovodních, mořských (návštěva Obřího akvária v Hradci Králové)
 - život u rybníka (vážky, žáby-vývoj)-práce s encyklopediemi, pomoc v zimě
 - prosekávání ledu, příkrmování ryb, pozorování výlovu rybníka Krčák a Rokytňák, ochrana proti komárům
 - prozkoumávání mořského dna – potápěči - možné nebezpečí (malba-život v moři)
 - četba pohádek a nácvik písni o vodnicích, ilustrace k pohádkám, dramatizace pohádky O Volšovečkovi
 - čištění vody, odpady, znečištění, jak vodou šetřit
 - pokusy s vodou
- Životní prostředí**
 - z čeho se co vyrábí
 - jak člověk škodí, jak může pomoci
 - sběr odpadků v lese a okolí školy (Den země)
 - ničení přírody člověkem x přirození škůdci, požáry, povodně, vichřice

e) Člověk a jeho zdraví

1) **Moje tělo**

- části těla, hygiena
- hra Když Alenka stůně, rozlišení úraz x nemoc, užívání léků x předávkování, drogy, kouření
- společná hra U lékaře, U zubaře, V nemocnici, nácvik obvazování, přenos raněného, tísňová volání
- úrazy při sportování, jak jim předcházet

2) Výživa

- zdravá výživa – hra Na restauraci, sestavování jídelníčku, příprava tabule pro stolování
- příprava jednoduchých pokrmů, pečení perníků, štrůdlu, příprava jednohubek a chlebičků, ovocný či zeleninový salát

3) Sport

- význam sportování a pohybu
- výlety, vycházky, zdolávání překážek v přírodě
- cvičení s hudbou
- cvičení na nářadí (kruhy, bedna, žebřiny, lano, tyč, koza, lavičky, žíněnky) a využívání náčiní (činky, švihadla, míče, obruče, medicimbály, tyče)
- kolektivní hry – vybíjená, florbal, fotbal, přihrávaná, házená, přehazovaná, baseball
- orientační běhy
- stopovaná
- sportovní soutěže – v přetahování, skoku do výšky a dálky, chůze na chůdách, hod na cíl, štafetový běh, běh na 60 m , překážkový běh
- týdenní branně sportovní pobyt v přírodě na konci šk. roku
- účast na okrskovém kole v atletickém trojboji v Turnově
- účast na turnajích mezi malotřídními školami ve vybíjené, fotbalu, florbalu
- bruslení, lyžování , sánkování, stavby ze sněhu, koulování, klouzání
- zimní týdenní pobyt v Krkonoších s možností lyžování a bobování
- lidové tance a country tance

8) EVALUACE PRÁCE VE ŠD

- Vnitřní evaluace činnosti ŠD spočívá v průběžném sebehodnocení práce vychovatelů
- Vnější hodnocení provádí vedení školy (průběžně dle potřeby a na pedagogických poradách), zřizovatel a Česká školní inspekce

Přílohy: Vnitřní řád ŠD

Roční tematický plán

Tento program nabývá účinnosti od 1.9.2024

Zpracovala Jitka Novotná, Dominik Knížek

Schválil ředitel školy
Mgr.Jiří Koutský